

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 1 juli 2016

567/2016

Lag om ändring av banlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i banlagen (110/2007) 17, 34 och 86 § samt 96 § 2 mom., av dem 17 och 34 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1243/2009 och 96 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1243/2009,

ändras 2, 3, 7, 10, 16, 18, 19, 26, 29, 37—41, 46—48, 57, 65, 70, 74, 80, 83, 87, 89, 90, 92, 94 och 95 §,

av dem 3, 7, 10, 26, 47, 83 och 94 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1243/2009, 74 § sådan den lyder i lag 242/2016, 80, 87 och 95 § sådana de lyder i lag 1243/2009 samt 92 § sådan den lyder i lag 1001/2015, samt

fogas till lagen nya 25 a och 25 b §, ett nytt 2 a kap., en ny 42 a §, till 43 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1243/2009, ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 43 a, 43 b, 46 a, 85 a, 88 a och 89 a § som följer:

2 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det om bannät, banhållning, nedläggning av banor och de rättigheter och skyldigheter som banhållaren har liksom även om fastighetsägares och övriga sakägares rättsliga ställning i ärenden som gäller banhållning samt om privata spåranläggningar med de begränsningar som anges i 2 och 3 mom.

Denna lag tillämpas inte på ett hamn-, lager- eller fabriksområde eller något annat motsvarande område som avstängts från allmän trafik och som hör till en privat spåranläggning. På ett sådant område ska järnvägen dock planeras, byggas och underhållas så att tågtrafik och annan trafik kan fungera tryggt och så att järnvägen inte orsakar fara för verksamheten på området.

Bestämmelserna i 18 § 4 mom., 31—33 §, 43 § 4 mom., 2 a kap. och 4 kap. tillämpas inte på privata spåranläggningar. Denna lag tillämpas inte på nedläggning av privata spåranläggningar.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *järnväg* en en- eller flerspårig bana samt ett järnvägsområde och de byggnader, anläggningar och anordningar som finns där och som behövs för att sköta och trygga trafiken samt för all verksamhet som hänför sig till dessa,

2) *järnvägsområde* ett område som behövs för banan, banområdet, byggnaderna, anordningarna och skötseln av trafiken samt för all verksamhet som hänför sig till dessa och behövliga serviceområden för järnvägstrafik,

3) *serviceområde för järnvägstrafik* områden som behövs direkt för servicefunktionerna inom järnvägstrafiken,

4) *frisiktsområde* ett sådant område i en plankorsning som är fritt från hinder som skymmer sikten mot banan,

5) *biområde* ett marktäktsområde eller en placeringsplats för marksubstanser som behövs för banhållningen eller ett område som reserverats för anordningar som behövs för banhållningen,

6) *skyddsområde* ett område utanför järnvägsområdet som behövs för att främja en trygg användning av banan,

7) *banhållning* planering, förvärv, byggande, förvaltning och underhåll av en järnväg och fast egendom som hänför sig till den samt förbättring av en befintlig järnväg,

8) *byggande av järnväg* anläggande av ny järnväg och förbättring av befintlig järnväg,

9) *bannät* statsägda järnvägar som förvaltas av Trafikverket och med *TEN-nätet* de järnvägar som hör till ett sådant stamnät eller övergripande nät som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet och om upphävande av beslut nr 661/2010/EU,

10) *privat spåranläggning* en till bannätet ansluten järnväg som inte är statsägd och inte förvaltas av Trafikverket,

11) *väg* enskilda vägar enligt lagen om enskilda vägar (358/1962) samt andra enskilda vägar, landsvägar enligt landsvägslagen (503/2005) och gator enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999),

12) *väghållare* sådana vägdelägare som avses i lagen om enskilda vägar gemensamt eller ett väglag, då ett sådant har bildats, eller en fastighetsägare eller den väghållningsmyndighet som avses i 11 § 1 mom. i landsvägslagen eller kommunen i egenskap av ansvarig för gatuhållningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen,

13) *trafikanordning* trafikljus, vägmärken, avstängnings- och varningsanordningar samt vägmarkeringar.

Med en fastighet jämställs vid tillämpningen av denna lag även ett outbrutet område och fastigheters samfällda område.

7 §

Banhållningsmyndighet, banhållare och kostnaderna för banhållningen

Trafikverket är banhållningsmyndighet och banhållare för det bannät som det förvaltar. Staten svarar för kostnaderna för banhållningen på bannätet. Andra intressenter ta del i kostnaderna för banhållningen på bannätet med stöd av avtal med Trafikverket, om banhållningen sköts så att den till sin kvalitet eller omfattning håller en högre standard än vad den allmänna trafiken kräver eller om någon drar särskild nytta av de åtgärder som vidtas eller om det finns någon annan särskild orsak för deltagandet.

Järnvägsägaren eller den som förvaltar järnvägen är banhållare för en privat spåranläggning. Den som äger eller innehar en privat spåranläggning svarar för kostnaderna för banhållningen på den privata spåranläggningen.

Bannätet underhålls och byggs ut samt andra åtgärder som hänför sig till banhållningen vidtas i den utsträckning som statliga budgetanslag och övrig finansiering tillåter. Bestämmelser om den övriga finansieringen av banhållningen utfärdas särskilt.

För att säkerställa att trafiksystemet fungerar och för att genomföra lagens syften kan banhållaren av särskilda skäl och i enlighet med ett avtal delta i kostnaderna för någon annan sådan åtgärd som hänför sig till banhållarens uppgifter än byggandet och underhållet av en järnväg.

10 §

Planering av järnvägsområde och områdesplanering

En utredningsplan och en järnvägsplan som gäller byggande av en järnväg ska grunda sig på en sådan plan med rättsverkningar som avses i markanvändnings- och bygglagen och i vilken järnvägsområdets läge och dess förhållande till övrig områdesanvändning har klarlagts. På ett område för vilket en plan med rättsverkningar håller på att utarbetas eller ändras kan åtgärder vidtas i syfte att utarbeta en utredningsplan eller en järnvägsplan som grundar sig på målen för planen med rättsverkningar.

De riksomfattande målen för områdesanvändningen samt landskapsplaner och generalplaner ska beaktas på det sätt som bestäms i markanvändnings- och bygglagen.

Trots det som föreskrivs i 1 mom. kan en utredningsplan och en järnvägsplan för byggande som gäller en befintlig järnväg utarbetas, om planens förhållande till övrig områdesanvändning med beaktande av projektets karaktär kan klarläggas i tillräcklig omfattning i samarbete med trafikmyndigheterna, kommunen, landskapsförbundet samt närings-, trafik- och miljöcentralen.

En utredningsplan eller en järnvägsplan får inte godkännas i strid med en landskapsplan eller i strid med en generalplan med rättsverkningar. En utredningsplan kan godkännas i strid med en gällande detaljplan, om det förordas av kommunen och närings-, trafik- och miljöcentralen. En järnvägsplan kan godkännas i strid med en gällande detaljplan, om det är fråga om en avvikelse med små verkningar och om det förordas av kommunen och de fastighetsägare som direkt berörs av avvikelsen.

En utredningsplan och en järnvägsplan utarbetas med iakttagande av vad som bestäms i naturvårdslagen (1096/1996) och med stöd av den.

16 §

Biområden och särskilda rättigheter som banhållningen kräver

I en järnvägsplan anges biområdena och de vägförbindelser som behövs för användningen av dem.

Om det är behövligt att för den tid under vilken byggandet av en bana pågår grunda rätt att ta marksubstans i begränsad mängd, att permanent eller temporärt placera marksubstanser som lösgörs vid arbetet eller att använda ett område som tillfällig farväg, upplagsområde eller annat dylikt område eller grunda rätt att använda eller anlägga en enskild väg som behövs för arbetet, kan detta anges i järnvägsplanen.

18 §

Avlägsnande av plankorsningar

I syfte att förbättra väg- och järnvägstrafikens säkerhet och effektivera järnvägstrafiken kan det i en järnvägsplan anges att en plankorsning ska avlägsnas eller att plankorsningar ska regleras samt anges begränsningar i fråga om användningen av plankorsningar samt anges system eller anordningar som hänför sig till plankorsningarnas säkerhet. Om det i en järnvägsplan anges att en plankorsning ska avlägsnas, ska arrangemangen för en ny trafikförbindelse anges i järnvägsplanen. Banhållaren anlägger den nya väg och plankorsning som behövs eller utverkar rätt till en väg som redan finns.

Banhållaren får avlägsna en sådan plankorsning på en enskild väg som enligt järnvägsplanen ska avlägsnas, när en godkänd ersättande trafikförbindelse i enlighet med planen har ordnats.

Banhållaren avlägsnar en plankorsning som strider mot detaljplanen, när en godkänd ersättande trafikförbindelse har byggts och ett gatuhållningsbeslut har fattats. Om plan-

korsningen i fråga används allmänt för trafik, ska banhållaren på förhand genom en kungörelse informera om att plankorsningen kommer att avlägsnas.

Om användningen av en plankorsning på en enskild väg medför omedelbar fara för väg- eller järnvägstrafikens säkerhet, kan banhållaren besluta att väghållaren för att avvärja faran ska göra behövliga ändringar av plankorsningen eller den del av vägen som leder till korsningen eller besluta att plankorsningen ska stängas, avlägsnas eller flyttas, eller fastställa begränsningar för fordonstrafiken i plankorsningen. Banhållaren ska i god tid på förhand underrätta väghållaren om en ändring som avses i detta moment. Om väghållaren försummar de skyldigheter som anges i beslutet, får banhållaren utföra eller låta utföra de behövliga åtgärderna på väghållarens bekostnad, samt trots det som bestäms i 51 § 2 mom. i vägtrafiklagen (267/1981) sätta upp en trafikordning som begränsar trafiken i plankorsningen. Anordnandet av behövliga ersättande trafikförbindelser som föranleds av ändring, flytt eller avlägsnande av en plankorsning och därmed förknippade ersättningsfrågor behandlas vid den vägförrättning för en enskild väg som banhållaren ska ansöka om efter att ha meddelat sitt beslut.

19 §

Utloppsdiken i järnvägsplanen

Är det för torrläggning av ett järnvägsområde behövt att grunda rätt att hålla ett utloppsdike på någon annans mark eller rätt att leda avrinningsvatten till någon annans dike eller bäck, ska detta nämnas i järnvägsplanen, i vilken det område som behövs för utloppsdiket ska anges. På utloppsdiken tillämpas i övrigt det som i vattenlagen (587/2011) föreskrivs om dikning.

25 a §

Järnvägsplaner som berör plankorsningar

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för utarbetandet av sådana järnvägsplaner som gäller plankorsningar som avses i 20 § 2 mom. och på centralen tillämpas i detta sammanhang det som i detta kapitel bestäms om banhållaren.

25 b §

Hur landsväg beaktas vid planeringen av en järnväg

De ändringar som byggandet av en järnväg medför för en landsväg kan anvisas i den plan som gäller byggandet av järnvägen.

26 §

Planernas giltighetstid

Utarbetandet av en järnvägsplan ska inledas inom åtta år från utgången av det år under vilket godkännandet av utredningsplanen för projektet har vunnit laga kraft. Annars förfaller beslutet om godkännande av utredningsplanen. Trafikverket kan förlänga utredningsplanens giltighetstid med högst fyra år. Giltighetstiden kan förlängas endast om de villkor som föreskrivs i 10 och 12 § alltjämt uppfylls. Utarbetandet av en järnvägsplan anses ha påbörjats när en underrättelse enligt 9 § 2 mom. har gjorts.

Beslutet om godkännande av en utredningsplan förfaller även till den del en järnvägsplan som har utarbetats enligt planen har godkänts och beslutet om godkännande har vunnit laga kraft.

En järnvägsplan ska godkännas inom fyra år efter det att den började utarbetas.

Beslutet om godkännande av en järnvägsplan förfaller, om arbetet på banan inte till någon del har påbörjats inom fyra år från utgången av det år under vilket järnvägsplanen har vunnit laga kraft. Trafikverket kan förlänga järnvägsplanens giltighetstid med högst fyra år och av särskilda skäl med ytterligare en period på högst fyra år. Tidsfristen kan förlängas endast om järnvägsplanen alltjämt uppfyller de villkor som föreskrivs i 10 och 15 §. Arbetet på banan anses ha påbörjats när det område som behövs för järnvägsändamål har tagits i banhållarens besittning i enlighet med 46 §.

2 a kap.

Tillstånd för plankorsning, byggande och underhåll av plankorsningar samt tillstånd att korsa en järnväg

28 a §

Tillstånd för byggande och flyttande av en plankorsning

Nya plankorsningar får byggas bara inom det bannät som inte hör till TEN-nätet. Av särskilda skäl får en ny plankorsning byggas på ett sådant banavsnitt inom TEN-nätet där banans högsta tillåtna hastighet permanent är högst 50 kilometer i timmen. En plankorsning inom TEN-nätet får flyttas, om flyttandet i betydande grad förbättrar säkerheten vid plankorsningen eller om det finns andra särskilda skäl till det.

För byggande eller flyttande av en sådan plankorsning som avses i 1 mom. krävs tillstånd av banhållaren. Tillståndet kan vid behov beviljas för viss tid. Banhållaren får meddela tekniska föreskrifter om innehållet i tillståndsansökan. Vaghållaren kan beviljas ett sådant tillstånd om det behövs för en nödvändig trafikförbindelse och säkerheten vid plankorsningen tryggas med hjälp av säkerhetsanordningar eller andra arrangemang. Tillstånd behövs inte om plankorsningen anges i en sådan godkänd vägplan som avses i landsvägslagen.

Om användningen av en plankorsning ökar betydligt eller dess användningsändamål ändras, ska vaghållaren hos banhållaren ansöka om ett tillstånd som berättigar till den ökade eller ändrade användningen.

Banhållaren kan bevilja tillstånd för byggande av en tillfällig plankorsning för den tid arbete pågår eller då det finns andra särskilda skäl till det, om plankorsningen inte äventyrar trafiksäkerheten. På en tillfällig plankorsning tillämpas vad som föreskrivs i 28 b och 28 d §.

Banhållaren kan förena tillståndsbeslutet med villkor som gäller byggandet av plankorsningen eller en ny användningsform för den, underhåll eller avlägsnande av plankorsningen, eller en väg som ansluter till plankorsningen.

Innan ett tillstånd för plankorsning beviljas ska banhållaren höra de järnvägsoperatörer som trafikerar banavsnittet i fråga.

28 b §

Byggande, ändring och underhåll av plankorsningar och anslutande vägar

Vaghållaren ska bygga och underhålla det vägavsnitt som ansluter till en plankorsning, i enlighet med tillståndsbeslutet och på ett sådant sätt att det inte äventyrar väg- eller järnvägstrafikens säkerhet eller medför olägenhet för underhållet av banan. Vaghållaren ska på egen bekostnad bygga plankorsningen och efter det att plankorsningens användning upphört på motsvarande sätt avlägsna plankorsningen. Bestämmelser om underhållet av plankorsningens betongplatta finns i 89 § 1 mom.

Väghållaren är skyldig att på egen bekostnad undanröja eller minska en sådan fara för trafiken eller olägenhet för banhållningen som orsakas av betydligt ökad eller ändrad användning av plankorsningen, genom att ändra vägen eller genomföra korsningsarrangemang.

Om väghållaren försummar sina skyldigheter enligt 1 eller 2 mom., får banhållaren utföra eller låta utföra behövliga åtgärder på väghållarens bekostnad eller avbryta byggarbetet på det sätt som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

28 c §

Tillstånd att korsa en järnväg

Banhållaren kan bevilja tillstånd att vid en plankorsning korsa en järnväg med snöskoter eller något annat terrängfordon, dock endast på sådana banavsnitt som inte hör till TEN-nätet. Av särskilda skäl kan tillstånd att korsa en järnväg i anslutning till en plankorsning inom TEN-nätet beviljas.

Tillstånd att korsa en järnväg får beviljas bara om det med hjälp av tillståndsvillkor säkerställs att användningen av terrängfordon inte skadar banan eller funktionen hos järnvägsområdets konstruktioner, inte medför olägenhet för banhållningen och inte äventyrar trafiksäkerheten. Ett tillstånd att korsa en järnväg kan vid behov beviljas för viss tid.

Banhållaren kan för viss tid bevilja polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet tillstånd att för övervakningsuppdrag i terräng korsa en järnväg vid en plankorsning med snöskoter eller något annat terrängfordon också på andra banavsnitt än sådana som avses i 1 mom., på de villkor som anges närmare i tillståndet.

På sådana plankorsningar och tillstånd att korsa en järnväg som avses i denna paragraf tillämpas det som bestäms i 18 § 4 mom., 28 a § 3, 5 och 6 mom. samt 28 b §.

28 d §

Återkallelse av tillstånd för plankorsning och tillstånd att korsa en järnväg

Banhållaren kan besluta återkalla ett beviljat tillstånd om

1) plankorsningen eller det vägavsnitt som ansluter till den inte byggs eller underhålls på det sätt som föreskrivs i 28 b § och bristen eller försummelsen inte åtgärdas inom den tidsfrist som banhållaren sätter ut, eller

2) väghållaren trots banhållarens uppmaning försummar sin skyldighet att enligt 28 a § 3 mom. ansöka om banhållarens tillstånd för ökad eller ändrad användning av plankorsningen.

29 §

Underhåll

En järnväg ska hållas i ett sådant skick som svarar mot klassificeringen och beskrivningen av bannätet och som är tryggt. Vid bestämmandet av nivån på underhållet beaktas trafikvolymen och arten av trafik, banans betydelse för trafiken, områdets läge, väderleken och förutsebara förändringar i väderleken samt övriga omständigheter.

Vid underhållet av en järnväg ska hänsyn tas såväl till hur väl trafiken löper och till väg- och järnvägstrafikens säkerhet som till miljöaspekter.

Begränsningar i markanvändningen som gäller områden utanför järnvägsområdet

37 §

Skyddsområde för järnväg

Järnvägens skyddsområde sträcker sig 30 meter från mittlinjen av banans spåranläggning eller, om det finns flera spåranläggningar, från mittlinjen av den yttersta spåranläggningen, om inte skyddsområdet av särskilda skäl minskas eller utvidgas till högst 50 meter i järnvägsplanen.

Om väg- eller järnvägstrafikens säkerhet så kräver har banhållaren rätt att avlägsna växtlighet från skyddsområdet eller begränsa växtlighetens höjd. På skyddsområdet får det inte finnas byggnader, upplag, stängsel eller andra anläggningar eller anordningar, om de eller användningen av dem kan äventyra väg- eller järnvägstrafikens säkerhet eller medföra olägenhet för banhållningen.

38 §

Frisiktsområde för järnväg

Järnvägens frisiktsområde omfattar det område i en plankorsning som på grund av trafiksäkerheten ska vara fritt från hinder som skymmer sikten.

Banhållaren har rätt att på frisiktsområdet avlägsna växtlighet och naturhinder som skymmer sikten. På frisiktsområdet får det inte finnas byggnader, upplag, stängsel eller andra anläggningar eller anordningar som kan äventyra trafiksäkerheten genom att skymma sikten.

Bestämmelser om hur järnvägarnas frisiktsområden ska bestämmas utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet. Bestämmelser om frisiktsområdet vid en plankorsning mellan en landsväg och en järnväg finns i 45 § i landsvägslagen.

39 §

Åtgärdsbegränsningar

Inom järnvägens skydds- och frisiktsområde får inte markytans form ändras eller diking eller andra schaktningsarbeten utföras på ett sådant sätt att ändringen kan äventyra väg- eller järnvägstrafikens säkerhet eller medföra olägenhet för banhållningen.

40 §

Behörighet att bevilja undantag

Banhållaren kan bevilja undantag från de förbud och begränsningar som föreskrivs i 37—39 §, om väg- och järnvägstrafikens säkerhet inte äventyras och banhållningen inte försorsakas olägenhet. Beslutet om undantag kan förenas med behövliga villkor.

41 §

Undantag från begränsningar

Det som bestäms i 37 och 38 § tillämpas inte om den växtlighet som avses i de nämnda paragraferna har planterats eller tagits under särskild omvårdnad eller om en byggnad, ett upplag, ett stängsel eller en annan anläggning eller anordning har uppförts innan nyttjanderätten till området har begränsats på det sätt som föreskrivs i de nämnda paragraferna.

Om växtlighet som avses i 1 mom. eller en byggnad, anläggning eller anordning äventyrar trafiksäkerheten eller medför olägenhet för banhållningen, kan banhållaren besluta att de ska avlägsnas eller flyttas eller att de ska ändras på det sätt som krävs. Om ägaren inte vidtar åtgärden inom utsatt skälig tid har banhållaren rätt att vidta den på egen bekostnad.

Bestämmelserna i 37 och 38 § samt i 1 och 2 mom. gäller inte en byggnad inom ett detaljplaneområde eller avlägsnande av växtlighet som med hänsyn till miljön är av särskild betydelse.

42 a §

Placering av obetydliga anordningar och konstruktioner

Ägaren eller innehavaren av en fastighet eller ett område ska tillåta att säkerhetsanordningar, signaler, signalsystem och tecken samt obetydliga delar av järnvägsstrukturen placeras på fastigheten eller området. På placeringen tillämpas det som bestäms i 163 § i markanvändnings- och bygglagen.

Om överenskommelse inte nås om ersättningarna för placeringen, ska ersättningsfrågorna behandlas och avgöras vid en järnvägsförrättning.

43 §

Järnvägsförrättning

Om underhållet eller förbättringen av järnvägen har förändrat järnvägsområdets omfattning, och ändringarna inte har behandlats vid en fastighetsförrättning, kan det för att utreda saken verkställas en järnvägsförrättning trots att det inte finns någon järnvägsplan. En sådan förrättning kan gälla endast sådana ändringar i ett järnvägsområde som har uppkommit före år 2007. Banhållaren eller den fastighetsägare vars område ändringen gäller kan ansöka om järnvägsförrättning. Om järnvägsområdet till följd av ändringen har utvidgats över den gräns som tidigare bestämts för området, bestäms vid denna förrättning en ny gräns för järnvägsområdet, vid behov enligt banhållarens anvisning, och det tillskottsområde som uppkommit övergår i banhållarens ägo efter det att förrättningen vunnit laga kraft. Vid förrättningen behandlas ersättningar för förluster som föranletts av en utvidgning eller någon annan ändring av järnvägsområdet samt andra behövliga frågor. Räntan på ersättningarna beräknas i enlighet med 69 § från den tidpunkt då järnvägsförrättningen avslutats och värdetidpunkten för ersättningen bestäms i enlighet med 67 §.

43 a §

Rätt att föra talan vid en järnvägsförrättning

Det som i detta kapitel bestäms om banhållaren då denne ansöker om en järnvägsförrättning eller vägförrättning för en enskild väg eller för talan vid en järnvägsförrättning gäller den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen när det är fråga om ärenden som berör bannätet.

43 b §

Hur landsväg beaktas vid en järnvägsförrättning

De ändringar som anvisats beträffande en landsväg i en sådan järnvägsplan som avses i 25 b § behandlas och avgörs vid järnvägsförrättningen. Av de områden som löses in för

järnvägs- och landsvägsändamål bildas separata inlösningsenheter. I övrigt finns bestämmelser om inlösningslag som berör landsvägar samt ersättningar i 5 kap. i landsvägslagen.

46 §

Besittningstagande

Det järnvägsområde och vägområde som anvisats i en järnvägsplan och de övriga områden som i järnvägsplanen anvisats banhållaren samt de rättigheter som grundas tas i banhållarens besittning vid en tidpunkt som fastställs vid en tillträdesyn i samband med järnvägsförrättningen. De områden som i en järnvägsplan anvisats för en enskild väg tas i banhållarens besittning för den tid vägen anläggs. I samband med besittningstagandet får banhållaren rätt att använda områdena och utöva rättigheterna för de ändamål som anges i järnvägsplanen, trots andra rättigheter som hänför sig till fastigheten. Det besittningstagande som avses i detta moment kan också ske stegvis, i enlighet med banhållarens anvisningar.

Om besittningstagandet medför förlust av bostad eller försämrad utkomst på grund av att idkande av näring eller utövande av yrke försvåras eller någon annan påföljd som avses i 57 § 2 mom. i inlösningslagen, kan inlösningskommissionen på yrkande av den som saken gäller bestämma att besittningstagandet till denna del får ske tidigast när en tidsperiod på högst tre månader, utsatt av kommissionen, har förflutit sedan förskottsersättning eller den ersättning som bestämts vid den första förrättningen har betalats till den som saken gäller.

Vid en sådan banförbättring som avses i 14 § 2 mom. och som bedöms ha ringa verkningar kan besittningstagandet ske enligt samtycke. Efter besittningstagandet ska banhållaren dock utan dröjsmål ansöka om en järnvägsförrättning.

Om överenskommelse inte nås om att avlägsna eller flytta egendom från ett område som tagits i besittning, ska banhållaren för ägaren eller innehavaren av den egendom som ska avlägsnas sätta ut en skälig och med tanke på byggarbetet lämplig tidsfrist, efter vars utgång egendomen avlägsnas av banhållaren. Banhållaren ska i sådana fall innan egendomen avlägsnas, om möjligt, underrätta egendomens ägare eller innehavare om detta.

Om byggnader, upplag eller anordningar eller träd, växande gröda eller annan växtlighet måste avlägsnas eller flyttas från ett område som har upplåtits eller ska upplåtas för banhållaren, ska utöver den därigenom orsakade skadan eller olägenheten även de kostnader som sakägaren åsamkas på grund av avlägsnandet eller flyttningen ersättas.

46 a §

Överlåtelse av en enskild väg

En sådan enskild väg som avses i 46 § 1 mom. överläts till väghållaren vid den tidpunkt som banhållaren bestämmer, efter att det vid en järnvägsförrättning har fattats beslut om vägdelägarna och om hur ansvaret för vägens underhåll fördelas mellan delägarna. Detta är fallet även om förrättningen är föremål för ändringssökande. För att vägen ska kunna överlåtas är det möjligt att fatta ett temporärt beslut om vägdelägarna och om fördelningen av ansvaret för underhållet under den tid järnvägsförrättningen pågår.

47 §

Fastställande av föremålet för inlösningslag samt uppkomst av äganderätt till järnvägsområdet

I ett beslut om inlösen fastställs föremålet för inlösningslag enligt järnvägsplanen eller ett skriftligt samtycke enligt 14 § 2 mom., vid behov enligt banhållarens anvisning. En mindre avvikelser från järnvägsplanen kan göras av särskilda skäl.

Ett område som fastställts som järnvägsområde övergår i banhållarens ägo efter det att beslutet om inlösen har vunnit laga kraft.

Ett järnvägsområde som kommit i banhållarens ägo ombildas till en inlösningsenhet. Ett sådant område kan med banhållarens samtycke anslutas till en inlösningsenhet som redan tillhör banhållaren eller som bildas för banhållaren. För den som äger en privat spår-
anläggning bildas en annan fastighet.

48 §

Grundande av nyttjanderätt

Om en järnväg på en fastighets område byggs i en tunnel, på en bro eller på en damm eller på ett sådant område som i detaljplanen i första hand har anvisats för andra användningsändamål än som ett sådant trafikområde för järnvägar som avses i 83 § 3 mom. i mark-
användnings- och bygglagen, grundas för banhållaren i stället för äganderätt nyttjanderätt till järnvägsområdet enligt 3 § i inlösningslagen, på det sätt som bestäms i järnvägsplanen. Om järnvägen byggs över ett område som ligger inom en inlösningsenhet som inte ägs av banhållaren och som fortfarande används för det ändamål för vilket det har inlösts, grundas för banhållaren nyttjanderätt till järnvägsområdet enligt 3 § i inlösningslagen.

Efter det att beslutet om inlösen har vunnit laga kraft uppkommer för banhållaren en sådan nyttjanderätt till ett område som motsvarar områdets användningsändamål.

57 §

Utvidgning av inlösen

Om användningen av en fastighet eller en del av en fastighet orsakas betydande olägenhet på grund av splittring av ägorna, minskad ägoareal, ändrade vägrätter eller förbud enligt 37 eller 38 § som orsakas av ett järnvägsområde eller av någon annan därmed jämförbar orsak, och olägenheten inte kan avlägsnas eller väsentligen lindras genom ägoregleringar, har fastighetens ägare rätt att kräva att banhållaren löser in fastigheten eller en del av den, om fastighetsägaren inte önskar ersättning för olägenheten. Om byggandet av en järnväg annars orsakar betydande skada eller olägenhet för användningen av en fastighet eller en del av en fastighet, har fastighetens ägare rätt att i stället för ersättning kräva att banhållaren löser in fastigheten eller en del av den. Banhållaren har rätt att lösa in fastigheten eller en del av den, om ersättningen för olägenhet eller skadeståndet skulle vara betydande i jämförelse med värdet på fastigheten eller fastighetsdelen.

I järnvägsplanen kan banhållaren ges rätt att lösa in en fastighet eller en del av den, om kostnaderna för att undanröja eller minska de skadliga verkningar som järnvägen medför för fastigheten eller en del av den, eller kostnaderna för att ordna en ny trafikförbindelse i stället för den förbindelse som järnvägen skär av, skulle vara betydande i jämförelse med värdet på fastigheten eller fastighetsdelen. Av järnvägsplanen ska det i detta fall framgå hur stora kostnaderna för undanröjandet eller minskandet av de skadliga verkningarna eller för anordnandet av en ny trafikförbindelse är i jämförelse med värdet på fastigheten eller fastighetsdelen.

Av de fastigheter eller fastighetsdelar som löses in med stöd av 1 eller 2 mom. kan det, med iakttagande av 49 a § 1 mom. i inlösningslagen, bildas en eller flera inlösningsenheter som är separata från järnvägsområdet.

65 §

Övriga ersättningar och järnvägsförrättning som gäller ersättningar

Om en järnväg orsakar en fastighet någon annan skada eller olägenhet än vad som avses i detta kapitel, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av banhållaren. Då skadan eller olägenheten är betydande, har fastighetens ägare rätt att kräva att banhållaren löser in fastigheten eller en del av den, om fastighetsägaren inte önskar ersättning för sin förlust. Om överenskommelse om ersättningen eller inlösningsfrågan inte nås, ska frågan avgöras vid en järnvägsförrättning.

Om en ersättnings- eller inlösningsfråga som följer av denna lag tas till behandling i annat fall än vid en järnvägsförrättning eller om ersättningen kan bestämmas först sedan järnvägsförrättningen har avslutats och överenskommelse inte nåtts om ersättningarna, ska ersättningsfrågan avgöras vid en järnvägsförrättning.

Den i 1 och 2 mom. nämnda järnvägsförrättningen kan företas på ansökan av banhållaren eller den som yrkar på ersättning.

70 §

Deponering av ersättning som är stridig

Om banhållaren anför besvär över ersättningar som bestämts vid en järnvägsförrättning får den del av ersättningen som bestridits deponeras. På deponeringen tillämpas i övrigt det som bestäms i 52 § 2 och 3 mom. och i 70 § i inlösningslagen.

74 §

Ersättningsfria överlåtelse

Staten har inte rätt att av Trafikverket få ersättningar enligt denna lag. Affärsverk enligt lagen om statliga affärsverk (1062/2010) har dock rätt att få ersättningar. Statsrådet kan av särskilda skäl fatta annat beslut om statens rätt till ersättning.

6 kap.

Nedläggning av järnväg och indragning av dess biområde

80 §

Överlåtelse av järnvägsområde i samband med nedläggning av järnväg

Trafikverket överlåter ett järnvägsområde med stöd av ett beslut som avses i 78 eller 79 §, om det inte är motiverat att verket fortsätter att förvalta området. Vid överlåtelse av områden följs det förfarande som föreskrivs i lagen om rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet (973/2002).

I en järnvägsplan som gäller nedläggning av en järnväg kan man besluta att utan ersättning avstå från ett järnvägsområde, om området är av ringa värde eller betydelse. Järnvägsområdet överförs till de angränsande fastigheterna längs mittlinjen av det område som ett eller flera av banans spåranläggningar bildar. Vid rågång på det tidigare järnvägsområdet får en rå rätas ut och andra sådana råjusteringar göras som med hänsyn till fastighetsindelningen är ändamålsenliga så att till arealen små områden av ringa värde byts ut mellan fastigheterna eller, om inget lämpligt vederlagsområde finns, överförs från en fastighet till en annan. Inom ett detaljplaneområde eller ett område för vilket kommunen beslutat utarbeta en detaljplan övergår ett järnvägsområde dock i kommunens ägo.

När en järnväg har lagts ned och det inte har bestämts att järnvägsområdet ska användas för andra banhållningsbehov eller när Trafikverket drar in användningen av järnvägsområdet för andra behov, upphör den nyttjanderätt enligt 48 § 1 mom. som hänfört sig till området.

I järnvägsplanen ska det bestämmas från vilken tidpunkt området upphör att vara järnväg.

83 §

Indragning av biområde

Banhållaren drar in ett biområde om det inte längre behövs för det ändamål som det har anlagts för. När ett biområde dras in upphör samtidigt den nyttjanderätt som hänfört sig till området. Efter att biområdet har dragits in ska banhållaren utan dröjsmål ansöka om en järnvägsförrättning.

Om indragningen av ett biområde för någon medför sådan nytta som inte ska anses vara obetydlig, är denne skyldig att ersätta banhållaren för den erhållna nyttan. Om överenskommelse om ersättningen inte nås ska frågan avgöras vid en sådan järnvägsförrättning som avses i 1 mom.

Vad som i 1 och 2 mom. bestäms om biområde tillämpas också på ett sådant område som är jämförbart med biområde enligt denna lag och till vilket banhållaren fått nyttjanderätt genom inlösen före denna lags ikraftträdande.

85 a §

Överlåtelse av delar av ett järnvägsområde

På Trafikverkets rätt att i andra situationer än i samband med nedläggning av en järnväg överlåta ett järnvägsområde som är obehövt med avseende på banhållningen tillämpas det som bestäms i lagen om rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet.

87 §

Administrativa tvångsmedel

Trafikverket eller Trafiksäkerhetsverket kan förbjuda den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den att fortsätta med eller upprepa det lagstridiga förfarandet. Trafikverket eller Trafiksäkerhetsverket kan också bestämma att den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska fullgöra sin skyldighet. Trafikverket eller Trafiksäkerhetsverket kan förena sitt beslut med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts. I ett ärende som gäller vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande tillämpas viteslagen.

Om en brådsakande åtgärd krävs för att avlägsna en fara som omedelbart hotar trafiken eller om det är fråga om rättelse av en olovlig åtgärd som riktar sig mot ett järnvägsområde, har Trafiksäkerhetsverket och Trafikverket rätt att vidta åtgärden eller rätta till den olovliga åtgärden på bekostnad av den som är skyldig att rätta till den.

Om någon hindrar Trafiksäkerhetsverket eller Trafikverket att utföra ett tjänsteuppdrag som avses i 2 mom. eller ett utredningsarbete som avses i 9 § 1 mom., ska polisen på Trafiksäkerhetsverkets eller Trafikverkets begäran ge handräckning.

567/2016

88 a §

Avgifter

För ett tillstånd som banhållningsmyndigheten beviljat med stöd av denna lag tas det ut en avgift enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Närmare bestämmelser om avgiften utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

89 §

Underhåll av plankorsningar och broar

Banhållaren underhåller plankorsningen mellan en väg och en järnväg över hela betongplattan. Vaghållaren svarar för vinterunderhållet av vägen.

Banhållaren sätter upp och underhåller på egen bekostnad trafikljus, avstängnings- och varningsanordningar och vägmärken som anger plankorsning, vilka satts upp på en väg vid en plankorsning med en järnväg, om inte något annat avtalas om kostnadsansvaret. Genom en ömsesidig överenskommelse mellan vaghållaren och banhållaren kan banhållaren även sätta upp vägmärken som anger obligatoriskt stannande.

När en ny väg på vaghållarens initiativ byggs på ett järnvägsområde, svarar vaghållaren på egen bekostnad för uppsättandet av trafikljus, avstängnings- och varningsanordningar samt vägmärken.

Vaghållaren sätter upp och underhåller på egen bekostnad vägmärken som varnar för en plankorsning med en järnväg samt avståndsmärken för plankorsningen.

För underhållet av broar som korsar en landsväg och en järnväg svarar den som underhåller trafikleden och som svarar för den trafikled som korsar en annan trafikled, om det inte avtalas om något annat. Parterna kommer sinsemellan överens om underhållet av gemensamma broar för en landsväg och en järnväg.

För uppsättandet av trafikordningar som avses i 2—4 mom. behövs inte sådant samtycke av kommunen som avses i 51 § 2 mom. i vägtrafiklagen.

89 a §

Vissa skadeståndsärenden

Ersättningsyrkanden som hänför sig till sak- eller förmögenhetsskador som inträffat inom bannätet inom ett serviceområde för järnvägstrafik behandlas och avgörs av närings-, trafik- och miljöcentralen.

90 §

Delgivning och delfående av beslut

Ett beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan samt förlängning av deras giltighetstid ska delges offentligt. Banhållaren ska i syfte att delge beslutet sända beslutet och de handlingar som utgör grund för beslutet till den kommun som saken gäller. Kommunen ska meddela att beslutet och handlingarna är framlagda på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen enligt kommunallagen (410/2015). Beslutet och handlingarna ska vara offentligt framlagda i kommunen under 30 dagar. Delfäendet anses ha skett när beslutet lades fram offentligt.

Ett sådant beslut om godkännande av en järnvägsplan som är av ringa betydelse kan delges genom bevislig delgivning enligt vad som bestäms i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om delgivning av beslut på elektronisk väg finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

Ändringssökande

Beslut som har fattats med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över banhållarens beslut i de fall som avses i 18 § 4 mom. och 2 a kap. anføres hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets plankorsningen i fråga finns, samt i de fall som avses i 40 och 41 § hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets fastigheten i fråga finns.

Beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Kommunen, närings-, trafik- och miljöcentralen och landskapsförbundet har rätt att anföra besvär över ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller järnvägsplan vars verkningar sträcker sig till kommunens område eller myndighetens verksamhetsområde.

En sådan lokal eller regional sammanslutning eller stiftelse som är registrerad har rätt att i ärenden som hör till dess verksamhetsområde anföra besvär över ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller järnvägsplan vars verkningar sträcker sig till sammanslutningens eller stiftelsens verksamhetsområde.

Besvär som gäller ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan som ska anses vara av samhällelig vikt ska behandlas skyndsamt.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som fattats vid järnvägsförrättningar finns i 77 §.

Omedelbar verkställighet av beslut

Ett beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan och ett beslut om förlängning av dess giltighetstid kan verkställas trots besvär, om fullföljdsdomstolen inte bestämmer något annat.

I ett beslut som banhållaren meddelar med stöd av 18 § 4 mom. eller 41 § 2 mom. kan det bestämmas att beslutet får verkställas trots besvär.

Kungörelse

Ska kungörelse, förordnande, förbud eller något annat ärende delges offentligt enligt denna lag och har inte bestämmelser om på vilket sätt delgivningen ska ske utfärdats särskilt, ska man informera om ärendet genom att i minst 30 dagar kungöra det på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. Angående offentliggörande av kungörelsen ska det annonseras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av verksamheten, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödigt. Delfäende anses ha ägt rum den sjunde dagen efter det att kungörelsen offentliggjordes, vilket ska konstateras i kungörelsen och meddelandet.

Denna lag träder i kraft den 15 august 2016.

Sådana ärenden om förlängning av giltighetstiden för en järnvägsplan som är anhängiga hos kommunikationsministeriet vid ikraftträdandet av denna lag samt skadeståndsärenden enligt 89 a § som är anhängiga hos Trafikverket vid ikraftträdandet av denna lag behandlas och avgörs enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Utredningsplaner och järnvägsplaner som har börjat utarbetas före ikraftträdandet av denna lag behandlas och avgörs enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

567/2016

Denna lag tillämpas på frågor som ska avgöras vid järnvägsförrättningar som inletts före ikraftträdandet av denna lag, när frågorna tas till avgörande vid förrättningen efter ikraftträdandet av denna lag. Lagens 43 a § tillämpas dock bara på sådana järnvägsförrättningar och vägförrättningar för enskilda vägar beträffande vilka ansökan lämnas in efter ikraftträdandet av denna lag.

Denna lag tillämpas också på sådana ansökningar om tillstånd för plankorsning och tillstånd enligt 28 c § att korsa en järnväg som är anhängiga hos Trafikverket vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 29 juni 2016

Republikens President

SAULI NIINISTÖ

Kommunikationsminister Anne Berner